

P9_TA(2024)0122

Krytyczna sytuacja na Kubie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie krytycznej sytuacji na Kubie (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kuby, w szczególności rezolucję z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie statusu umowy o dialogu politycznym i współpracy między UE a Kubą w świetle niedawnej wizyty wysokiego przedstawiciela na wyspie ⁽¹⁾,
- uwzględniając Umowę o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony ⁽²⁾ (PDCA), podpisaną w grudniu 2016 r. i stosowaną tymczasowo od 1 listopada 2017 r.,
- uwzględniając art. 4, 5 i 229 kubańskiej konstytucji i kubańskiego kodeksu karnego,
- uwzględniając definicję „organizacji społeczeństwa obywatelskiego” w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*,
- uwzględniając dokument ARES (2021) 2474104 zastępcy dyrektora zarządzającego ds. Ameryk Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ),
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 16 grudnia 1966 r. oraz inne międzynarodowe traktaty i instrumenty dotyczące praw człowieka,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karanía, która została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 10 grudnia 1984 r. i której Kuba jest stroną,
- uwzględniając sprawozdania organizacji praw człowieka, takich jak Human Rights Watch, Human Rights Foundation i Prisoners Defenders, rozdział IV.B dotyczący Kuby w sprawozdaniach rocznych Międzyamerykańskiej Komisji Praw Człowieka (IACHR) za lata 2020, 2021 i 2022, komunikat z dnia 6 listopada 2019 r. w sprawie kubańskich brygad medycznych, skierowany do wysokiego komisarza ONZ ds. praw człowieka przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. współczesnych form niewolnictwa, w tym jego przyczyn i skutków, oraz specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi, komunikat z dnia 2 listopada 2023 r. w sprawie kubańskich brygad medycznych, skierowany do wysokiego komisarza ONZ ds. praw człowieka przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. współczesnych form niewolnictwa, w tym jego przyczyn i skutków, a także wnioski z przeprowadzonego przez Radę Praw Człowieka ONZ powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka na Kubie za 2018 r. w odniesieniu do kubańskich brygad medycznych,
- uwzględniając komunikat z dnia 16 listopada 2023 r. wystosowany do Kuby przez specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. wolności religii lub przekonań, Grupę Roboczą ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań, specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności opinii i wypowiedzi, specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się oraz specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. mniejszości,
- uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0280.

⁽²⁾ Dz.U. L 337 I z 13.12.2016, s. 3.

- A. mając na uwadze, że 5 lipca 2017 r. Parlament wyraził zgodę na PDCA, zawierającą jasne warunki związane z poprawą stanu praw człowieka i demokracji na Kubie, w tym klauzulę zawieszającą w razie naruszenia postanowień dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że w rezolucji towarzyszącej zwrócono się do władz kubańskich o zezwolenie delegacjom Parlamentu Europejskiego na wjazd do kraju i dostęp do rozmówców;
- B. mając na uwadze, że kilka artykułów PDCA UE–Kuba, a mianowicie art. 1, 2 i 3, ustanawia jasne zasady dotyczące równości, wzajemności, wzajemnego szacunku, zacieśnienia kontaktów, dialogu i współpracy między obydwojma społeczeństwami; mając na uwadze, że Parlament zwrócił się do ESDZ o dołożenie wszelkich starań, aby ściśle monitorować sytuację w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności na Kubie podczas stosowania PDCA; mając na uwadze, że poszanowanie praw człowieka, praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych ma zasadnicze znaczenie dla UE;
- C. mając na uwadze, że liczba więźniów politycznych i więźniów sumienia na Kubie dramatycznie wzrosła, osiągając 1 066 na dzień 31 stycznia 2024 r., w tym 33 osoby, które były małoletnie w czasie zatrzymania, co stanowi ośmiokrotny wzrost od 2018 r. – o 170 w ciągu ostatnich 12 miesięcy, co odpowiada średnio ponad 14 zatrzymaniom o podłożu politycznym miesięcznie; mając na uwadze, że organizacje praw człowieka udokumentowały również ponad 11 000 wyroków skazujących „zapobiegających popełnieniu przestępstwa”, wynoszących średnio 2 lata i 10 miesięcy, wobec osób, które nie popełniły ani nie usiłowały popełnić żadnego przestępstwa, którą to liczbę podał przewodniczący Komitetu ONZ przeciwko Torturom (CAT) w kwietniu 2022 r. na 73. posiedzeniu CAT, w uwagach ustnych stanowiących część sprawozdania okresowego CAT dotyczącego Kuby; mając na uwadze, że w ostatnich dziesięcioleciach art. 72 kubańskiego kodeksu cywilnego umożliwił średnio 3 850 nowych aresztowań „zapobiegających popełnieniu przestępstwa” rocznie; mając na uwadze, że art. 434 ust. 1 i art. 189 ust. 3 nowego kubańskiego kodeksu karnego bazują na środkach „zapobiegających popełnieniu przestępstwa” zawartych w kodeksie cywilnym;
- D. mając na uwadze, że ONZ wcześniej poinformowała Kubę o swoim zaniepokojeniu z powodu przetrzymywania i uwięzienia przywódców religijnych w tym kraju; mając na uwadze, że 16 listopada 2023 r. pięciu pełnomocników i sprawozdawców ds. specjalnych procedur ONZ przesłało Kubie komunikat, w którym opisali i potępiłi schemat systematycznego prześladowania, więzienia i torturowania na Kubie pastorów ewangelicznych i księży katolickich, imamów i przywódców religijnych Joruby/santerii;
- E. mając na uwadze, że w styczniu 2024 r. Instytut ds. Badań nad Przestępczością i Wymiarem Sprawiedliwości zaktualizował światowy ranking dotyczący więzień, wskazując na wzrost liczby więźniów na wyspie, co daje Kubie drugi na świecie wskaźnik liczby osadzonych; mając na uwadze, że rząd kubański nadal stosuje arbitralne zatrzymania, aby nękać i zastraszać krytyków, niezależnych działaczy, przeciwników politycznych i innych;
- F. mając na uwadze, że organizacje praw człowieka nadal dokumentują tłumienie prawa do wolności wypowiedzi, pokojowego zgromadzenia się i zrzeszania się w kraju, a także zagłuszanie przez władze kubańskie głosów sprzeciwu i ataki na obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że w 2023 r. udokumentowano ponad 200 przypadków ograniczeń stosowanych w internecie, w tym hakowanie kont dziennikarzy w celu ich uciszenia i ograniczenia wolności słowa;
- G. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie praw człowieka na Kubie jest głęboko niepokojąca, szczególnie w przypadku grup społecznie wrażliwych, takich jak kobiety, mniejszości etniczne i społeczność LGBTIQ+; mając na uwadze, że organizacje pozarządowe i niezależne ośrodki monitorowania zgłaszają, że liczba kobietobójstw na Kubie w 2023 r. wzrosła do 89, a w 2024 r. dotychczas zgłoszono osiem przypadków; mając na uwadze, że pomimo tego reżim nie wdrożył systemu rejestracji kobietobójstw w kraju z wykorzystaniem aktualnych danych publicznych i nie została jeszcze przyjęta kompleksowa ustawa przeciwko przemoccy ze względu na płęć, gwarantująca zaangażowanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego;
- H. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie przypominał ESDZ, że udział przedstawicieli niezależnego społeczeństwa obywatelskiego w dialogu politycznym i projektach współpracy w ramach umowy stanowi zasadniczy element PDCA, jak podkreślono w jej art. 36, oraz że należy niezwłocznie naprawić sytuację, w której przedstawiciele niezależnego społeczeństwa obywatelskiego wyklucza się z funduszy współpracy lub z udziału w umowie, a umożliwia się udział i dostęp do funduszy współpracy tylko przedsiębiorstwom, w których państwo ma udziały lub które kontroluje, a taka sytuacja ma miejsce od momentu podpisania umowy;
- I. mając na uwadze, że 2 stycznia 2024 r. ONZ publicznie ujawniła skierowany do kubańskiego reżimu akt oskarżenia, w którym postawiono mu zarzut stosowania pracy przymusowej, jednej z form współczesnego niewolnictwa, o której donoszą specjaliści sprawozdawcy ds. handlu ludźmi i niewolnictwa; mając na uwadze, że według doniesień niektórych organizacji międzynarodowych kubańscy pracownicy cywilni pracujący za granicą, w tym lekarze, nauczyciele, marynarze, inżynierowie, artyści i sportowcy, są ofiarami handlu ludźmi na podstawie z natury przymusowych przepisów ustawowych i wykonawczych – w tym art. 176 kodeksu karnego, rezolucji Mincex nr 368 z 2020 r. i ustawy o migracji oraz dekretu 306 z 2012 r. – naruszających najbardziej oczywiste podstawowe wolności;

- J. mając na uwadze, że stopniowo narzucany na Kubie reżim wyklucza jakiegokolwiek perspektywy demokratycznej zmiany, ponieważ art. 5 konstytucji kubańskiej stanowi, że „jedyna, martistowska, fidelowska i marksistowsko-leninowska Komunistyczna Partia Kuby” jest najwyższą władzą polityczną i przywódcą społeczeństwa i państwa, a art. 4 i 229 uznają obecny system polityczny za nieodwołalny;
- K. mając na uwadze, że pomimo wieloletnich nalegań na konieczność wizyty na wyspie władze kubańskie systematycznie odmawiają wjazdu na Kubę lub wizyt w więzieniach oficjalnym komisjom, delegacjom i grupom politycznym Parlamentu Europejskiego, międzynarodowym organizacjom praw człowieka i innym niezależnym obserwatorom sytuacji w zakresie praw człowieka, w tym specjalnym sprawozdawcom ONZ;
- L. mając na uwadze, że 23 listopada 2023 r. Konferencja Przewodniczących Parlamentu Europejskiego zezwoliła na wysłanie delegacji ad hoc na Kubę w odpowiedzi na zaproszenie ambasadora Kuby wystosowane 20 września 2023 r. do Belgii i Unii Europejskiej; mając na uwadze, że 19 grudnia 2023 r. wiceprzewodnicząca parlamentu kubańskiego poinformowała ambasadora UE na Kubie o swojej odmowie przyjęcia delegacji Parlamentu z uzasadnieniem, że „nie chce przyjąć wizyty posłów do Parlamentu Europejskiego, którzy działają wbrew interesom Kuby i są w pełni sprzymierzeni ze Stanami Zjednoczonymi”; mając na uwadze, że w piśmie z 25 stycznia 2024 r. skierowanym do przewodniczącej Parlamentu Europejskiego ambasador Republiki Kuby odniósł się do przewodniczącego delegacji ad hoc Parlamentu Europejskiego na Kubę i do dwóch innych posłów jako „utrzymujących więzi i wspierających obywateli i organizacje umieszczone w krajowym wykazie osób i podmiotów [...] ze względu na akty terrorystyczne”; mając na uwadze, że w listopadzie 2023 r. w siedzibie Parlamentu Europejskiego przyjęto delegację parlamentu kubańskiego;
- M. mając na uwadze, że Parlament trzykrotnie przyznał działaczom kubańskim Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli – otrzymali ją: Oswaldo Payá w 2002 r., Kobiety w Bieli w 2005 r. oraz Guillermo Fariñas w 2010 r.; mając na uwadze, że laureaci Nagrody im. Sacharowa i ich krewni nadal są regularnie prześladowani, zastraszani oraz pozbawieni możliwości opuszczania kraju i uczestnictwa w wydarzeniach międzynarodowych; mając na uwadze, że w czerwcu 2023 r. IACHR stwierdziła, iż funkcjonariusze państwowi byli bezpośrednio zaangażowani w śmierć działaczy na rzecz demokracji Oswalda Paya i Harolda Cepero w wypadku samochodowym w 2012 r.; mając na uwadze, że należy przeprowadzić w pełni przejrzyste dochodzenie w celu postawienia przed sądem osób odpowiedzialnych za zabójstwo Oswalda Paya i Harolda Cepero;
- N. mając na uwadze, że PDCA nie spełniła swojego podstawowego celu, jakim jest poprawa sytuacji w zakresie podstawowych wolności na Kubie;
1. ubolewa, że pomimo czasu, jaki upłynął od wejścia w życie PDCA, nie zaradzono brakowi demokracji i wolności na Kubie, a wręcz przeciwnie – sytuacja w zakresie praw człowieka na wyspie nadal się pogarsza i zaostrza, co stanowi wyraźne i systematyczne naruszenie podstawowych postanowień PDCA;
  2. podkreśla obowiązek wszystkich stron do wypełniania wiążących postanowień PDCA i do przestrzegania zasady powszechności praw człowieka;
  3. potępia w najostrejszych słowach systematyczne naruszenia praw człowieka i nadużycia, jakich dopuszcza się reżim kubański wobec m.in. protestujących, dysydentów politycznych, przywódców religijnych, działaczy na rzecz praw człowieka i niezależnych artystów; wzywa władze kubańskie do niezwłocznego położenia kresu polityce represji; potępia brak wolności religii na Kubie;
  4. jest zaniepokojony alarmującym wzrostem liczby więźniów politycznych, która od 2018 r. wzrosła ponad ośmiokrotnie, co czyni Kubę największym więzieniem działaczy politycznych i dysydentów w Ameryce Łacińskiej; apeluje o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie osób przetrzymywanych wyłącznie z powodu korzystania z przysługujących im praw człowieka, w tym prawa do wolności wypowiedzi i pokojowego zgromadzenia się; ponadto apeluje o wycofanie bezzasadnych zarzutów karnych i popiera ułatwienie powrotu osobom na uchodźstwie;
  5. za niedopuszczalne uważa, że ESDZ i delegatura UE w Hawanie zgodziły się na wykluczenie kubańskiej opozycji demokratycznej oraz zarówno europejskich, jak i kubańskich niezależnych i uprawnionych organizacji społeczeństwa obywatelskiego z dialogu politycznego z powodu braku poparcia ze strony władz kubańskich; przypomina, że w swojej rezolucji z lipca 2023 r. wyraził głębokie ubolewanie, że wiceprzewodniczący Komisji / wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa zaprzepaścił okazje wsparcia demokracji za pośrednictwem kubańskiego społeczeństwa obywatelskiego i więźniów politycznych, a także zaprzepaścił możliwość wysłania jasnego komunikatu na temat obaw UE dotyczących naruszania praw człowieka na Kubie;

6. ponownie wyraża swoje zdecydowane i bezwarunkowe poparcie dla narodu kubańskiego, wszystkich obrońców praw człowieka na Kubie oraz dla ich godnego pochwały oddania na rzecz swobód i wszystkich praw, których kubański reżim odmawiał przez dziesięciolecia;

7. wyraża głębokie zaniepokojenie istnieniem pracy przymusowej na Kubie i potępia pracę przymusową stosowaną przez państwo kubańskie, w szczególności w brygadach medycznych, ale także w stosunku do nauczycieli, marynarzy, inżynierów, artystów, sportowców i innych osób, których znaczną część wynagrodzenia przywłaszcza kubański rząd; potępia sytuację, w której większość „ochotników” biorących udział w misjach międzynarodowych stwierdziło, że zostali rozmieszczeni wbrew swojej woli lub ich udział odbywał się w przymusowych warunkach strukturalnych;

8. zauważa, że w listopadzie 2023 r. posłowie do parlamentu kubańskiego, w tym sekretarz kubańskiego parlamentu narodowego Homero Acosta, zostali potraktowani z szacunkiem i serdecznie przyjęci w Parlamencie Europejskim; stwierdza, że dalsze wykluczanie Parlamentu Europejskiego – jedynej instytucji europejskiej, której odmówiono dostępu do terytorium Kuby – jest niedopuszczalne i stanowi naruszenie PDCA; odrzuca decyzję Kuby o odmowie wizyty delegacji ad hoc Parlamentu i wzywa władze kubańskie do przestrzegania zasad PDCA oraz do umożliwienia Parlamentowi wstępu do kraju; domaga się, aby zgodnie z zasadami PDCA dotyczącymi równości, wzajemności i wzajemnego szacunku przyjąć podobne środki i odmówić wstępu do siedziby Parlamentu wszelkim przedstawicielom Zgromadzenia Narodowego Władzy Ludowej lub reżimu kubańskiego;

9. domaga się, aby zgodnie z PDCA władze kubańskie przyznały delegacji Parlamentu Europejskiego, UE i państw członkowskich oraz niezależnym organizacjom praw człowieka dostęp na potrzeby monitorowania procesów sądowych i odwiedzania setek aktywistów i zwykłych Kubańczyków, którzy nadal są więzieni za korzystanie z prawa do wolności wypowiedzi i zgromadzeń; wzywa wysokiego przedstawiciela / wiceprzewodniczącego Komisji, aby we wszelkich kontaktach z władzami kubańskimi zwracał uwagę na fakt, że Parlamentowi ponownie odmówiono dostępu i wzywał je do natychmiastowego uchylenia tej decyzji;

10. ponawia swój apel do Rady o zastosowanie globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijnej ustawy Magnickiego) i przyjęcie sankcji wobec osób odpowiedzialnych za ciągłe naruszenia praw człowieka na Kubie, począwszy od wymierzenia sankcji wobec Miguela Díaza-Canela, jako najwyższego rangą urzędnika w łańcuchu dowodzenia kubańskich sił bezpieczeństwa, wraz z innymi wysokimi rangą urzędnikami kubańskiego rządu i wszystkimi, którzy są odpowiedzialni za uwięzienie więźniów politycznych;

11. ponawia apel do UE o uruchomienie art. 85 ust. 3 lit. b) PDCA w celu zwołania natychmiastowego posiedzenia wspólnego komitetu w związku z naruszeniem umowy przez rząd kubański, co stanowi „szczególnie nagły przypadek”; podkreśla, że naruszenia te obejmują ciągłe i poważne naruszenia zasad demokracji, a także lekceważenie podstawowych praw człowieka i podstawowych wolności określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i podkreślonych w art. 1 ust. 5 PDCA; podkreśla, że brak reakcji reżimu kubańskiego na takie naruszenia pomimo ponawianych wezwań ze strony Parlamentu powinien doprowadzić do zawieszenia umowy;

12. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Władzy Ludowej Kuby, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Komisji, Specjalnemu Przedstawicielowi Unii Europejskiej ds. Praw Człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka oraz rządowi państw członkowskich Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów.